



IRAK



MÜCEVHER SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : Mayıs 2026

Raporu Hazırlayan: Musul Ticaret Ataşeliği

MÜCEVHER SEKTÖRÜ

IRAK

1. Ülke Pazarında Mücevher Sektörü

Mücevher sektörü; altın ve değerli taşlardan üretilen takı ve süs eşyalarının tasarımı, üretimi ve ticaretini kapsayan küresel bir pazardır. Şehirleşmeyle birlikte artış gösteren bu sektör, 2017 yılında yaklaşık 188 milyar dolar ticaret hacmi seviyesinde iken, 2023 yılında yaklaşık 353 milyar dolar büyüklüğe ulaşmıştır. Küresel mücevherat sektörünün, 2030 yılına kadar yaklaşık 465 milyar dolarlık bir endüstriye ulaşması beklenmektedir. Erkeklerin de mücevhere rağbet etmesi bu pazarın büyümesine katkı sağlıyor. Altın mücevherat pazarında Hindistan, Çin, ABD, Rusya, İtalya ve Türkiye gibi ülkeler yer almaktadır. Türkiye’de değerli metallere yapılmış zühen eşyalarının ihracatı son yıllarda önemli ölçüde artmıştır. Türkiye, üretim merkezi ağırlıklı olarak İstanbul ile 2025 yılında yaklaşık 7,9 milyar dolar ihracat yapmıştır. İhracatın büyük bir bölümü, dünyanın en önemli altın mücevherat üretim merkezleri arasında yer alan İstanbul’dan gerçekleşmekle birlikte İzmir, Çorum, Ankara ve Kastamonu gibi şehirlerimiz de bu sektöre önemli katkılar sağlamaktadır. Türkiye, dünya altın mücevherat üretim sektöründe lider ülkelerden biri haline gelmiştir. Ülkemiz, dünya altın mücevherat üretiminde ilk 10 ülke arasında yer almaktadır. Türk mücevherat sektörü, geleneksel ve zengin üretim geleneğinin miras ve izlerini taşıyan yenilikçi tasarımlar ve modern teknoloji ve teknikler kullanarak üretim yapmaktadır.

Irak’ta mücevher sektörü, büyük oranda ithalata bağımlı ve geleneksel yapıyı kurumsallaştırmaya çalışan bir sektördür. Altın, sadece takı olarak değil, aynı zamanda ekonomik belirsizliklere karşı güvenli bir liman veya yatırım aracı olarak da görülmektedir. Altın’ın yanı sıra gümüş ve bakır süs eşyaları da bu kültürde önemli bir yere sahiptir. Mücevher sektörü ürünlerindeki ithalat ve/veya gümrük vergileri düzenlemeleri, bu sektör üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Türkiye, Irak’a önemli ölçüde mücevher ihraç etmekte ve mücevherat Türkiye’nin Irak’a ihraç ettiği başlıca ürünler arasında yer almaktadır. Türkiye’nin en çok mücevher ihracatı yaptığı ülkeler arasında; Birleşik Arap Emirlikleri, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Libya, Hong Kong ve Irak yer almaktadır.

Türkiye, Irak’ın en büyük mücevher tedarikçilerinden biridir. Türkiye’de sektörün yarattığı katma değer her geçen gün artmaktadır. Küresel ekonomilerdeki zorluk ve dalgalanmalara rağmen, sektörde üretim ve ihracat hızla artmaktadır. Mücevher sektöründe; altından mamul mücevherci ve kuyumcu eşyası, işlenmemiş veya yarı işlenmiş altın, pırlantalı altından mücevherci eşyası ve aksamı ve gümüşten mamul mücevherci ve kuyumcu eşyası gibi ürün grupları yer almaktadır. Daha çok el işçiliğinin veya emeğin yoğun olduğu bir sektördür. Küresel altın mücevherat üretiminde Hindistan, Çin ve İtalya lider konumdadırlar. Dünya genelinde sektöre olan talep artmaya devam ederken, Çin, İtalya ve Hindistan gibi ülkeler pazarın büyümesinde önemli rol oynamakta ve üretim yöntemleri ve tasarımları ile öne çıkmaktadırlar.

Irak'ta mücevher sektörü, Türkiye için önemli bir ihracat pazarıdır. Irak'a yapılan ana ihracat kalemleri arasında altın mücevheratı yer almaktadır. Irak'ın ekonomisi büyük ölçüde petrol ve petrol ürünlerine dayandığı ve toplam ihracatın yaklaşık % 90'ı petrol ve petrol ürünlerinden oluştuğu için, mücevherat gibi sektörler çok fazla gelişmemekle birlikte, büyüyen bir potansiyel taşımaktadırlar. Mücevherat sektöründe ithalata bağımlı olmaları ve ülkemizin de üretim merkezi ve kapasitesine sahip olması nedeniyle, ülkemiz açısından son derece önemli ticari fırsatlar sunmaktadır.

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Irak'ta mücevher sektörü geçmişten bu yana köklü bir sektördür. Zengin bir kültürel geçmişe sahip olmasına rağmen, büyük oranda ithalata bağımlı ve geleneksel bir yapı söz konusudur. Sektörün yapısına bakıldığında, geleneksel el işçiliği ile yapıldığından üretim yeterli değildir. Üretim kapasitesi açısından zorluklar yaşandığından, mücevher ihtiyacının önemli bir kısmını ithalat yoluyla karşılamaktadır. Irak'ta yerel kuyumculuk üretimi, komşu ülkelerden yapılan altın takı ithalatı nedeniyle çok fazla gelişmemektedir. Altın ve değerli takılara olan talep yüksektir. Bu sektörde tasarım ve marka, ürünün piyasa değerini artıran en temel faktörlerdendir. Mücevher sektörü daha çok Erbil, Basra ve Bağdat illerinde yoğunlaşmıştır. Başkent Bağdat'ta zaman zaman mücevherat fuarları ve/veya sergileri düzenlenmektedir. Irak mücevher sektörü iyi bir potansiyel taşımakla birlikte, üretim eksikliği veya kapasitesinin sınırlı ve ithalat ile yerel perakende satış ağırlıklı bir yapıya veya pazara sahip olduğu görülmektedir.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Irak'ta mücevher sektörü, özellikle altın ve değerli taşlar, ülkenin ithalatında önemli bir yer tutar. Ülke, bu konuda dışa bağımlı ve Türkiye bu konuda Irak'ın en önemli tedarikçilerinden biridir. Fiyatlar, küresel altın fiyatına ve ülkenin Irak Dinarı döviz kuruna bağlıdır. Genellikle altın miskal denilen eski bir ağırlık ölçü birimi ile satılıyor. Mücevher sektöründe fiyatlar işçilik, tasarım ve altının saflık derecesine göre değişkenlik gösterdiğinden, spesifik bir fiyat vermek oldukça güçtür. Bu sektörde ortalama üretici fiyatlarına ilişkin yayımlanmış resmi bir veri bulunmamakla birlikte, açık kaynaklardan elde edilen bilgilere göre; son yıllardaki artan döviz kuru ve hammadde maliyetleri nedeniyle fiyatlarda bir artış olduğu görülmektedir.

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri / Derneklerine İlişkin Bilgiler

Irak'ta mücevher sektörü, özellikle Erbil ve Bağdat gibi büyük şehirlerde oldukça hareketlidir. Erbil Kapalı Çarşı, Basra Altın Pazarı ve Bağdat Mücevher Sergisi önemli pazaryerleri ve merkezlerdir. Ülkede yerel üreticilerin yanı sıra uluslararası markaların şubeleri de faaliyet göstermektedir. Irak'ta faaliyet gösteren bazı mücevher firmaları ve kurumlar:

- Alize Group/Jewellery
- Abu Najat Jewellery (Erbil)
- Zen Diamond Iraq (Bağdat/Erbil)
- Athman Al-Jawahir
- Baran Jewellery (Basra)
- Ako Jewellery
- Baydakh2 Jewellery (Erbil)

Mücevher sektöründe, Irak'ta toptan ve perakende mağazaları olan Al Huda Kuyumculuk Birliği bulunmaktadır. Kuzey Irak Bölgesinde kuyumculuk faaliyetlerini düzenleyen birlik ise Erbil Kuyumcular Odasıdır.

Irak'ta yaşanan devalüasyonlar sonrasında, insanların alım gücünün düşmesi sonucunda, komşu ülkelerden yapılan ithalatların kuyumculuk sektörüne zarar verdiği gerekçesiyle, altın ithalatının durdurulması için kuyumcuların zaman zaman yaptıkları eylemler veya gösterdikleri tepkiler yerel basına veya haberlere konu olmaktadır.

1.4 Mücevher Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Irak'ta mücevher sektöründe perakende ve toptan satışlara ilişkin yayımlanmış resmi bir veri bulunmamaktadır. Mücevher ve kuyumculuk sektörü, yerel perakende mağazacılığı ile öne çıkan hareketli bir pazardır. Al Huda Kuyumculuk Birliği, bu alanda önemli bir birliktir. Geleneksel ve/veya yerel üreticilerin yanı sıra Bağdat, Basra ve Erbil'de uluslararası markaların şubeleri de faaliyet göstermektedir. Sosyal medya üzerinde aktif olan yerel kuyumcular da vardır.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Mücevher Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$) (Yaklaşık)	Miktar* (ton/kg...)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Birleşik Arap Emirlikleri	2.942.261.000		% 74,60
2	Türkiye	995.930.000		% 25,20
3	İtalya	4.469.000		% 0,11
4	İsviçre	1.029.000		% 0,03
5	Tayland	963.000		% 0,02
6	Birleşik Krallık	407.000		% 0,01
7	Çin	209.000		% 0,01
8	Lübnan	146.000		% 0,00
9	İsveç	58.000		% 0,00
10	Amerika Birleşik Devletleri	57.000		% 0,00

Kaynak: 2024 Yılı Trademap/World Bank/TUİK verileri

Not:*Miktar bilgisi bulunmamaktadır.

2.2 Mücevher Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$) (Yaklaşık)	Miktar* (ton/kg...)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Birleşik Arap Emirlikleri	4.604.000		% 97,9
2	Almanya	55.000		% 1,2
3	Hollanda	18.000		% 0,4
4	Suudi Arabistan	14.000		% 0,3
5	Kuveyt	5.000		% 0,1
6	İsveç	5.000		% 0,1
7	Norveç	2.000		%
8	Bahreyn	1.000		%
9	Avustralya	1.000		%
10	İtalya			

Kaynak: 2024 Yılı Trademap/World Bank/TÜİK verileri

*Not:*Miktar bilgisi bulunmamaktadır.*

2.3 Mücevher Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (\$) (Yaklaşık)	Türkiye'den İthalatı (\$) (Yaklaşık)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
7113.19	Altından mücevher eşyası ve aksamı	1.150.000.000	996.000.000	% 86,6
7113.11	Gümüşten mücevher eşyası ve aksamı	12.400.000	8.200.000	% 66,1
7117.19	Adi metallere diğer taklit mücevherat	8.500.000	3.100.000	% 36,40
7113.20	Adi metaller üzerine kıymetli metal kaplamalı mücevherat	4.200.000	1.850.000	% 44,00
7117.90	Diğer taklit mücevherat	3.800.000	950.000	% 25,00
7114.11	Gümüşten sofralar, mutfak ve tuvalet eşyaları	2.150.000	1.400.000	% 65,10
7116.20	Tabii veya kültür incilerinden eşyalar	1.900.000	420.000	% 22,10
7114.19	Diğer kıymetli metallere kuyumcu eşyası	1.650.000	780.000	% 47,20
7115.90	Kıymetli metallere diğer eşyalar	1.100.000	340.000	% 30,90

7118.90	Tedavülde olmayan sikkeler(altın paralar vb.)	950.000	210.000	% 22,10
---------	---	---------	---------	---------

Kaynak: 2024 Yılı Trademap/World Bank/TÜİK verileri

2.4 Mücevher Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Ürün Adı	Tarife Pozisyonu (6 Basamaklı)	İhracat Değeri (\$) (Yaklaşık)	Türkiye'ye İhracatı (\$) (Yaklaşık)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
Altın(Diğer işlenmemiş formlarda)	7108.12	1.240.000.000	850.000.000	% 68,50
Altından mücevher eşyası	7113.19	45.000.000	12.000.000	% 26,60
Kıymetli metal kalıntıları/artıklar	7112.91	8.200.000	5.400.000	% 65,80
Gümüş (İşlenmemiş)	7106.91	2.100.000	450.000	% 21,40
Gümüşten mücevher eşyası	7113.11	1.400.000	280.000	% 20,00
Taklit mücevherat (Adi metalden)	7117.19	850.000	95.000	% 11,10
Tabii veya kültür incileri	7116.10	320.000	40.000	% 12,50
Kuyumcu eşyası aksamı (Gümüş)	7113.11	210.000	65.000	% 30,90
Sentetik değerli taşlar	7104.90	140.000	15.000	% 10,70
Diğer taklit mücevherat	7117.90	95.000	12.000	% 12,60

Kaynak: 2024 Yılı Trademap/World Bank/TÜİK verileri

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

3.1 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (1.000 \$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	Önceki Yıl -4 (2022)	Önceki Yıl -3 (2023)	Önceki Yıl -2 (2024)	Önceki Yıl -1 (2025)	Önceki Yıl (2026 ilk 2 ay)
1	7113.11	Gümüştan mücevherci eşyası ve aksamı; diğerk kıymetli metallerle kaplanmış veya yaldızlanmış olsun olmasın	12.033,709	10.111,739	12.837,549	10.561,028	722,066
2	7113.19	Diğerk kıymetli metallerden mücevherci eşyası ve aksamı; kıymetli metallerle kaplanmış veya yaldızlanmış olsun olmasın	1.707.962,993	1.343.864,787	983.092,507	359.176,103	42.343,357
3	7113.20	Kıymetli metallerle kaplanmış adı metallerden mücevherci eşyası ve aksamı	1,163	0	0	0	0
TOPLAM			1.719.997,865	1.353.976,526	995.930,056	369.737,131	43.065,423

Kaynak: TUIK (Veriler, Genel Ticaret Sistemine göre oluşturulmuştur)

3.2 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (Miktar ton/kg/litre...)*

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	Önceki Yıl -4 (2022)	Önceki Yıl -3 (2023)	Önceki Yıl -2 (2024)	Önceki Yıl -1 (2025)	Önceki Yıl (2026 ilk 2 ay)
1	7113.11	Gümüştan mücevherci eşyası ve aksamı; diğer kıymetli metallerle kaplanmış veya yaldızlanmış olsun olmasın	15.462 kg	13.325 kg	12.764 kg	7.735 kg	272 kg
2	7113.19	Diğer kıymetli metallerden mücevherci eşyası ve aksamı; kıymetli metallerle kaplanmış veya yaldızlanmış olsun olmasın	34.185 kg	25.526 kg	15.667 kg	3.882 kg	348 kg
3	7113.20	Kıymetli metallerle kaplanmış adi metallerden mücevherci eşyası ve aksamı	7 kg	0	0	0	0
	TOPLAM		49.654 kg	38.851 kg	28.431 kg	11.617 kg	620 kg

Kaynak: TUİK (Veriler, Genel Ticaret Sistemine göre oluşturulmuştur)

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler / Şehirler / Eyaletler

Irak'ın başkenti ve nüfus bakımından en fazla nüfusa sahip olan Bağdat, mücevherat sektöründe önemli bir merkezdir. Burada düzenlenen altın ve mücevher sergileri, sektördeki tüccarları ve iş adamlarını bir araya getirerek pazarın canlılığını sağlamaktadır. Bağdat'taki tarihi kuyumcular çarşısı Irak'taki en büyük altın alım ve satım merkezlerinden biridir. Söz konusu sektör için diğer hedef bölgeler veya şehirlerden Erbil; Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminde refah seviyesi yüksek olan bir şehirdir. Basra; Irak'ın güneyinde yer alan bir liman şehridir ve nüfus bakımından Irak'ın en büyük ilk üç şehri arasındadır. Musul; yeniden yapılanma çalışmaları devam eden ve nüfus bakımından Irak'ın en büyük ilk üç şehri arasında yer alan tarihi bir şehirdir. Nefes ve Kerbela; İslam dünyası için kutsal kabul edilen şehirlerden ve çok fazla ziyaret edildiği için de önemli ticaret merkezleridir. Süleymaniye; Kuzey Irak Bölgesel Yönetimine bağlı olan şehirde ekonomi, tarım ve turizme dayalı olduğu için önemli bir ticaret merkezidir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Irak'ta mücevher ticareti, Türkiye gibi ülkelerden yapılan ithalatla beslenmektedir. Bu pazarın çoğu ithal ürünlerden oluşmaktadır. Toptan sektör mücevher ihtiyacını büyük oranda ithalatla karşılamaktadır. Yerel üreticiler genellikle küçük ölçekli firmalardan oluşmaktadır. Perakende sektöründe ise altın takıya olan yüksek bir talep söz konusudur. Altın ve elmas takılar, düğün ve geleneksel etkinlikler nedeniyle oldukça yüksek talep görmektedir. Yerel kuyumculardan bazı firmalar:

- Luqman Aziz Jewellery
- Zheen Gold
- Zumrud Gold
- Raman Crystal
- Soran Jewellery

4.2.1 İlgili Oda / Birlik / Dernek / STK'lar ve İletişim Bilgileri

Irak'ta doğrudan mücevher ihracatçıları birliği adında bir yapı olmamakla birlikte, kuyumculuk sektörü yerel esnaf odaları olarak Bağdat ve Erbil Kuyumcular Odası şeklinde ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyet göstermektedirler. Altın ithalatı, ihracatı ve ticareti ile ilgili düzenlemeleri yürütürler. İletişim bilgileri:

Irak Sanayi Odaları Federasyonu
Tel: +964 773 033 8799
E-posta: info@ifi-iraq.com
İnternet Sayfası: <https://ifi-iraq.com>

Irak Ticaret Odaları Federasyonu
Tel: +964 772 188 8944
E-posta: info@ficc.org.iq

İnternet Sayfası: <https://ficc.org.iq>

Musul Ticaret Odası

Tel: +964 772 414 0394

E-posta: mcc19262017@yahoo.com

İnternet Sayfası: www.mcoc.org.iq www.facebook.com/mosulchamber

Kerkük Ticaret Odası

Tel: +964 770 130 3000

E-posta: kirkukofchamber@yahoo.com

İnternet Sayfası: <https://www.kirkukchamber.org/>
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100063668336098>

Bağdat Ticaret Odası

Tel: +964 771 881 0607

E-posta: info@baghdadchamber.com info@bcc.iq

İnternet Sayfası: <https://bcc.iq/> <https://www.facebook.com/bcc.iq/>

Basra Ticaret Odası

Tel: +964 782 848 8804 +964 790 245 7869

E-posta: info@basrachamber.iq

İnternet Sayfası: <https://basrachamber.iq/> <https://www.facebook.com/basrachamber>

Babil Ticaret Odası

Tel: +964 770 371 6581 +964 780 110 8939

E-posta: husseinalhameeri@yahoo.com

İnternet Sayfası: <https://www.facebook.com/babylon.chamber49>

Nasiriye Ticaret Odası

Tel:

E-posta: nassiriyah_coc@yahoo.com

İnternet Sayfası:

Kerbela Ticaret Odası

Tel: +964 781 190 3120

E-posta: info@k-coc.org

İnternet Sayfası: <http://www.k-coc.org/> <https://www.facebook.com/KarbalaCOC>

Necef Ticaret Odası

Tel: +964 785 566 7755

E-posta: info@najafchamber.com

İnternet Sayfası: <http://www.najafchamber.com/> <https://www.facebook.com/najafgorfa>

Anbar Ticaret Odası

Tel: +964 790 218 2410

E-posta: anbarchamber@gmail.com

İnternet

Sayfası:

<https://www.facebook.com/cocanbar>

Müsenna Ticaret Odası

Tel: +964 772 338 5335

E-posta: İnternet Sayfası: <https://www.facebook.com/chamberalmuthana>

Diyala Ticaret Odası
Tel: +964 770 275 4546
E-posta: diyala.chambers@gmail.com
İnternet Sayfası: <https://www.facebook.com/tijaradiyala>

Vasit Ticaret Odası
Tel: +964 780 776 2365
E-posta: info@wasitchmber.org alkut_commerce@yahoo.com
İnternet Sayfası: <http://www.wasitchamber.org/>
<https://www.facebook.com/wasitchamber>

Ninova Sanayi Odası
Tel: +964 773 697 1109 +964 774 811 3281
E-posta: ic.nineveh@gmail.com ic.nineveh@yahoo.com ninawa@ifi-iraq.com
İnternet Sayfası: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61573947654670>

Erbil Ticaret ve Sanayi Odası
Tel: +964 750 735 8937
E-posta: info@erbilchamber.com erbilchamberofcommerce@yahoo.com
İnternet Sayfası: ncindustry.org <https://www.erbilchamber.org>

- Irak Sanayi Odası (Chamber of Industry)
- Irak Ticaret Odası Federasyonu
- Bağdat Kuyumcular Odası/Bağdat Altın ve Mücevherat Tacirleri Birliği
- Erbil Kuyumcular Odası

4.2.2 Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Irak ülkesinde açık kaynaklardan sınırlı sayıda firma bilgilerine ulaşılmaktadır. Firmaların Ticaret Bakanlığımız “**Müşavire Danışın**” uygulamasından potansiyel ithalatçı firmaların adresleri ve listelerini talep etmeleri önemli ve etkili bir yoldur. Firma bilgisi alınabilecek bazı yerler:

- Irak Genel Gümrük Kurumu
- Irak Ticaret Bakanlığı
- www.trade.gov.iq
- www.chamberofcommerce.org.iq
- <https://customs.mof.gov.iq>

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Irak'ta ithalat rejimi zaman zaman değişiklik gösterdiğinden, güncel istenilen belgeler ve tarife için gümrük müşavirlerinden verilerin kontrol edilmesi gerekmektedir, Irak'a yapılacak mücevher ihracatında gümrük idaresince istenilen belgelerden bazıları aşağıda yer almaktadır.

- Gümrük Beyannamesi (Customs Import Declaration)
- Taşıma Belgesi (Document of Movement-Arap CMR)
- Ticari Fatura (Commercial Invoice)

- Konşimento (Bill of Lading)
- Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)
- Kıymetli Taş/Maden Raporu
- Uygunluk Belgesi (Certificate of Conformity)
- Çeki Listesi/Weight Note veya Paket Listesi/Packing List

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Irak'ta ithalat denetimleri gümrük kapılarında Maliye Bakanlığı'na bağlı Gümrükler Genel Komisyonu tarafından yapılmaktadır. Irak'a ihracatımızın büyük bir kısmı Habur Gümrük Müdürlüğünden yapılmaktadır. Habur Gümrük Kapısının karşı tarafında Kuzey Irak Bölgesel Yönetimine bağlı İbrahim Halil Gümrük Kapısından ise ithalat işlemleri yapılmaktadır. Sevk öncesi incelemeye tabi ürünlerde uygunluk belgesi (Certificate of Conformity) kullanılmaktadır. Irak'ın ithalatta uyguladığı ürün güvenliği tedbirlerinin başında sevk öncesi inceleme gelmektedir. Ürün güvenliği ve denetimi politikalarında önemli bir yer tutar. İncelemeler, Intertek International ve HQTS gibi uluslararası yetkili kuruluşlar tarafından yapılmaktadır. Bu kuruluşlardan uygunluk belgesi veya sertifikası alınmalıdır. Bu süreç, Irak Merkezi Hükümeti bünyesinde kalite altyapısından sorumlu kuruluş olan ve Irak Planlama Bakanlığı'na bağlı Merkezi Standardizasyon ve Kalite Kontrol Kurumu'dur (COSQC-<http://www.cosqc.gov.iq>). Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminde kalite kontrol ve uygunluk denetimi alanındaki yetkili kuruluş ise Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Planlama Bakanlığı'na bağlı olan Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Standartlar ve Kalite Kontrol Kurumu'dur (KSQCA-<https://www.ksqca.org/en/>). İthal edilen ürünlerin belirlenen standartları ve teknik özellikleri taşınması gerekmektedir. Sevk öncesi inceleme ve kalite kontrol ve uygunluk denetimi işlemlerinin çoğu Intertek ve New Standart Company şirketleri tarafından yapılmaktadır.

Sevk öncesi incelemeye tabi ürünlerden; gıda maddeleri, kimyasallar, mühendislik ürünleri, tekstil, inşaat malzemeleri, araç yedek parçaları ve lastikler, demir ve çelikten levhalar, giyim ve deriden mamul eşya gibi ürünlerde; Irak'a ihracat öncesinde uygunluk belgesinin düzenlenmesi veya temin edilmesi zorunludur. Dolayısıyla, sevk öncesi inceleme uygulaması belirlenen ürünlerde bir teknik engel oluşturabilir.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Uluslararası fuar ve organizasyonlar açısından Irak sınırlı bir potansiyele sahiptir. Bugüne kadar yapılan fuar etkinliklerinin sayısı ve katılımcı profili, firma ve ziyaretçi açısından oldukça düşüktür. Ancak, Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi çevre ülkelerde düzenlenen fuarlara büyük bir ilgi duymaktadırlar. Ticaret Bakanlığımızın destekleri kapsamındaki fuarlara <https://ticaret.gov.tr/ihracat/fuarlar> adresinden ulaşılabilir. Ayrıca, Irak'ta düzenlenmesi planlanan ve/veya yıl olarak desteklenen yurt dışı etkinlikler/fuarlar listesi duyurusu da ilgili birimlere yapılmaktadır. Irak'ta altın ve mücevher sektörü, Bağdat ve Erbil'de düzenlenen fuarlarla hareketlilik kazanmaktadır. Ocak 2026 yılında Bağdat'ta düzenlenen mücevherat sergisi ve Erbil'deki uluslararası mücevher ve altın fuarları önemli etkinliklerdendir. Ayrıca, bu alanda hayata geçirilen projeler arasında, 2025 yılında Irak Ticaret Bakanlığı tarafından Bağdat'ta "Altın Şehri" projesi hayata geçirilmiştir. Açık kaynaklardan elde edilen bilgilerde veya haberlerde; Bağdat'ı bölgesel bir altın ticaret merkezi haline getirmek ve sektöre bir kalite

sunmanın planlandığı bu projede; yerli üretimi güçlendirmek, kayıt dışılığı azaltmak, sektörü canlandırmak, dağınık yapıyı ortadan kaldırmak, geleneksel yöntemlerden modern sistemlere geçmek ve değerli metal ticaretini bireysel olmaktan çıkarıp kurumsal bir yapıya dönüştürmenin hedeflendiği yer almaktadır. Bazı sanayi ve ticaret odalarımız/borsalarımız tarafından, Irak'ta düzenlenecek uluslararası fuarlara ilişkin bilgilendirmeler de yapılmaktadır.

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Ticaret Bakanlığımızın koordinasyonu ve Türkiye İhracatçılar Meclisi ve/veya ihracatçı birliklerinin organizasyonu ile zaman zaman daha çok Erbil ve Bağdat'ta sektörlere ilişkin ticaret heyetleri gerçekleştirilmektedir. Irak'ta mücevher sektörüne yönelik gerçekleştirilmesi planlanan bir ticaret heyeti toplantısı şimdilik bulunmamaktadır.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Irak'ta ilgili bakanlıkların dışında, valilikler de vilayet veya il yatırım komisyonları olarak bütçeleri dâhilinde daha çok konut ve altyapı işleri için ihaleye çıkma yetkileri bulunmaktadır. İhaleler bakanlıklar, valilikler ve devlet şirketleri tarafından bağımsız yürütülmektedir. Irak'ta her bir kamu kurumu, ihale kanunu ve talimatları çerçevesinde kendi alım ve projelerini yürütmektedir. Irak'ta kamu ihaleleri, 2014/2 sayılı talimat çerçevesinde yürütülmektedir. Irak devleti Genel İhale İlkeleri Kılavuzuna Irak Planlama Bakanlığı'nın internet sitesinden ulaşılabilir. Devletin alım ve ihalelerinde, her kamu kurumu kendisi ihaleye çıkarak kendi duyurusunu yapmaktadır. Sadece mücevher sektörü için doğrudan tek bir kamu kurumu ihale yayımlamamaktadır. Irak'ta kamu kurum ve kuruluşların ihalelerinin tek bir yerden takibinin yapılabilmesi için de Irak Planlama Bakanlığı tarafından, "Reklam ve İhaleler İçin Birleştirilmiş Pencere" adı altında bir proje başlatılmıştır. Alımlar ve ihaleler, Irak Planlama Bakanlığı Reklam ve İhaleler İçin Birleştirilmiş Pencere" üzerinden Sanayi ve Madenler Bakanlığı'na bağlı kamu şirketleri veya Ticaret Bakanlığı tarafından kamu ihtiyaçlarına göre ayrı ayrı gerçekleştirilmektedir. Söz konusu Bakanlığa ait <https://itp.iq/> adresinden kamu kurum ve kuruluşların ihalelerine ulaşılabilir.

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Bir Orta Doğu ülkesi olan Irak'ın Cezayir, Mısır, Ürdün, Lübnan, Umman, Katar, Suriye, Sudan, Tunus, Yemen ve Birleşik Arap Emirlikleri ile serbest ticaret anlaşması bulunmaktadır. 2019 yılında Ürdün ile kısmen devreye alınan anlaşma hariç, diğer ülkelerle yapılan bu anlaşmaların hiçbiri hâlihazırda uygulanmamaktadır. Ürdün ile 2012 yılında imzalanan serbest ticaret anlaşması çerçevesinde, altılı gümrük tarife pozisyonu bazında birçok kalem üründe Ürdün menşeli ürünlere gümrük muafiyeti tanınmasının yolu açılmıştır (TİM/Türkiye İhracatçılar Meclisi-Irak Ülke Bilgi Notu/Ekonomik Araştırmalar/Ekim 2025/<https://tim.org.tr/Ticaret-Bakanligi-Uluslararası-Anlaşmalar-ve-Avrupa-Birliği-Genel-Müdürlüğü/Irak-Pazar-Bilgileri/2026/https://ticaret.gov.tr/data-irak-pazar-bilgileri>). Irak ülkesi ile ülkemiz arasında yapılmış bir serbest ticaret anlaşması bulunmamaktadır. Irak ile yapılacak bir serbest ticaret anlaşması, her iki ülkenin ticaret hacmini arttıracaktır. Bölgesel anlaşmalar ve ortaklıklar ticaret koşullarını etkilediği için bir an evvel Irak ile ülkemiz arasında bir serbest ticaret anlaşmasının yapılması gerekmektedir.

Irak'ın şu anda yürürlükte olan ve/veya uygulanan herhangi bir vergi anlaşması bulunmamaktadır. Irak'ın Arap Ekonomik Birliği Konseyi ile imzaladığı bir anlaşma olmasına rağmen yaygın olarak uygulandığı görülmemektedir. "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması" 17 Aralık 2020 tarihinde imzalanmıştır. Anlaşmanın iç onay süreçlerinin tamamlanmasının ardından yürürlüğe girmesi beklenmektedir (Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü/Irak Pazar Bilgileri/2026/https://ticaret.gov.tr/data-irak-pazar-bilgileri).

4.9 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

İki veya daha çok ülkenin yaptıkları ticaret anlaşması uyarınca aralarındaki ticarete karşılıklı olarak daha düşük oranda gümrük tarifesi uygulaması veya hiçbir şekilde gümrük tarifesi uygulamamasına ilişkin kurallar bütünü olan tercihli tarifeden yararlanmak için öncelikle ortada ya bir serbest ticaret anlaşmasının veya tek taraflı bir tercihli ticaret anlaşmasının bulunması gerekmektedir. Ülkeye veya anlaşmaya göre değişmekle birlikte, genellikle tercihli tarife uygulamasını sağlayan belgeler veya yaygın olarak istenen belgeler; EUR.1 Menşe Belgesi, Tedarikçi Beyanı, Fatura Beyanı, Form A Menşe Belgesi ve bazı durumlarda ise eşyanın tercihli tarife uygulanmasını temin eden ve/veya eşyanın tercihli olmayan menşe statüsünü kanıtlayan Menşe Şahadetnamesi gibi belgelerdir.

4.10 Sektörde Standartlar

Ürün standartları ile ilgili uygulamalarda ve/veya düzenlemelerde; Irak Merkezi Hükümeti bünyesinde kalite altyapısından sorumlu kuruluş, Irak Planlama Bakanlığı'na bağlı Merkezi Standardizasyon ve Kalite Kontrol Kurumu'dur (COSQC-<http://www.cosqc.gov.iq>). Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminde kalite kontrol ve uygunluk denetimi alanındaki yetkili kuruluş ise Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Planlama Bakanlığı'na bağlı olan Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Standartlar ve Kalite Kontrol Kurumu'dur (KSQCA- <https://www.ksqca.org/en/>). Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi tarafından hem sınırlarda hem de içerde kalite kontrol ve uygunluk denetimi yapılmaktadır. İthal edilen ürünlerin belirlenen standartları ve teknik özellikleri taşıması gerekmektedir. Irak'ın ürün güvenliği ve denetimi politikalarında sevk öncesi inceleme önemli bir yer tutar. Sevk öncesi inceleme ve kalite kontrol ve uygunluk denetimi işlemlerinin çoğu Intertek ve New Standart Company şirketleri tarafından yapılmaktadır.

Irak'a ithal edilen ürünlerin güvenlik ve/veya güvenilirlik şartlarına uygunluğunun denetimi genellikle ithalat aşamasında yapıldığı için yerli ve ithal ürünlerin piyasa gözetimi ve denetimi çok yaygın değildir. Etiket, işaret, ambalaj ve belge kontrolünün piyasa gözetimi ve denetimini gerçekleştirmek, görev alanlarına göre bakanlıkların ve kamu kurumlarının sorumluluğundadır.

4.11 Sektörde Etiketleme

Irak'ta etiketleme standartları; Merkezi Standardizasyon ve Kalite Kontrol Kurumu (COSQC) mevzuatı veya talimatları ile düzenlenmektedir. Irak'ta ürün etiketlerinin Arapça veya hem Arapça hem de İngilizce olması zorunludur. Özellikle gıda ürünlerinde etikete büyük önem verilmektedir.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Irak'ta ambalajlama ve paketleme standartları, Merkezi Standardizasyon ve Kalite Kontrol Kurumu (COSQC) mevzuatı veya talimatları ile düzenlenmektedir. Gıda ürünlerinin ambalajlarının üzerinde; ürünün adı, içindekiler, net ve brüt ağırlık, ithalatçı ve ihracatçı ile satıcının adı ve adresi, menşei ülke, son kullanma tarihi ve adet gibi bilgilerin bulunması zorunludur. Tüketicilerin güvenliği ve uluslararası standartları sağlamak amacıyla ilaç ve gıda gibi ürün gruplarında belirli paketleme ölçü ve standartları da belirlenmiştir.

4.13 Lojistik (nakliye süresi, tercih edilen taşıma modları, güzergâhlar vb.)

Irak'ta lojistik sektörü, ülkenin coğrafi konumu nedeniyle stratejik bir öneme sahiptir. Irak ile Türkiye arasındaki ticaret, Habur Sınır Kapısı ve İbrahim Halil Sınır Kapısı üzerinden karayolu taşımacılığı ile yapılmaktadır. İbrahim Halil Gümrük Kapısı Kuzey Irak Bölgesel Yönetimine açılmaktadır. Irak Merkezi Hükümeti idaresindeki vilayetlere geçişte gümrük kontrol noktaları oluşturulmuş ve buralarda da ilave kontroller yapılmaktadır. Önemli lojistik merkezleri Bağdat, Erbil, Duhok ve Zaho bölgelerinde yer almaktadır. Deniz taşımacılığında Basra tek liman şehri; Musul ve Kerkük şehirleri ise tarihi ticaret yolları üzerindedirler. Irak Merkezi Hükümeti ile Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi arasındaki anlaşmazlıklar nedeniyle, zaman zaman Irak Merkezi Hükümet tarafından lojistik merkezlerinin yönünün başka yerlere yönlendirilmesine ilişkin kararlar alınmaktadır. Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminden Irak Merkezi Hükümetine bağlı yerlere TIR'ların geçişi için Musul Barajı Kontrol Noktası kullanılmaktadır. TIR'ların geçişine buradan izin verilmektedir. Habur Gümrük Kapısının karşısında yer alan İbrahim Halil Gümrük Kapısından Irak ülkesine giriş yapan TIR araçlarının güneye veya başka bir yere sevk edilmesi halinde, bu araçların Musul Barajı Kontrol Noktasından geçmeleri gerekmektedir. İbrahim Halil Gümrük Kapısında vergileri ödenerek serbest dolaşıma giren eşyaya Musul Barajı Gümrük Kontrol Noktasında yeniden bir denetim veya kontrol yapılmaktadır. Varış noktası Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi veya Irak Merkezi Hükümetine bağlı vilayetler olarak iki ayrı araç güzergâhı söz konusudur. Bunlardan birincisi, Zaho-Duhok-Erbil-Süleymaniye; ikincisi ise Zaho-Duhok-Musul-Bağdat-Basra şeklindedir. Irak'ta gümrük işlemlerinden sonra yol güzergâhlarında yapılan denetimler teslim sürelerini geciktirmektedir. Musul Barajı Kontrol Noktasında yapılan gümrük ve diğer kontrollerde, TIR araçlarının burada bekletildiği durumlar yaşanmıştır.

Ülke ekonomisi mal ve hizmet ithalatına dayandığı için ihracatçılar için cazip bir ülkedir. Bu pazarda, lojistik avantaja sahip yakın coğrafyadaki ülkeler ile küresel tedarikçi pozisyonundaki ülkeler etkilidir. Tercih edilen taşıma modları içerisinde karayolu taşımacılığı, Türkiye ile Irak arasındaki en yaygın ve hızlı yöntemdir. Deniz ve kara kombine; liman girişli büyük parti ithalatlar için Basra Limanı ve sonrası kara nakliyesi. Hava kargo ise; acil küçük partiler, mücevher, altın ile değerli eşyalar ve numune taşımaları içindir. Lojistik alanında; sınır geçişlerindeki bekleme süreleri ve güvenlik kontrolleri dikkate alınmalı ve gümrükleme süreleri ile izinler önceden planlanmalıdır.

Irak Serbest Bölgeler Genel Komisyonu Irak Maliye Bakanlığına bağlıdır. 1998 tarihli ve 3 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu ve 1998 tarihli ve 170 sayılı Kararname kapsamında faaliyetler yürütülmektedir. Tam olarak faaliyete geçmesi halinde, Irak'taki üç serbest bölgeden biri olan

Musul Serbest Bölgesi'nin ülkemiz firmaları açısından cazip bir bölge olabileceği öngörülmektedir.

4.14 Dağıtım Kanalları

Irak'ta iki ana bölge bulunmaktadır. Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi ve Irak Merkezi Hükümeti. Türk ürünlerinin çoğu, karayolu taşımacılığın kolay olması nedeniyle Irak'a sevk edilmektedir. 2012 yılına kadar Irak'ın her bölgesine taşımacılık yapan Türk tırları, bu tarihten itibaren Irak Merkezi Hükümetin güvenlik gerekçesiyle kendi bölge sınırlarını yabancı araçlara kapatması nedeniyle, Musul veya Kerkük'e girmeden Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminde (Erbil, Duhok, Süleymaniye, Halepçe) yüklerini Irak tırlarına aktarma zorunluluğu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Dolayısıyla, Türk şirketlerimiz burada kurdukları depolar ve/veya Kuzey Iraklı tüccarlar vasıtasıyla Irak'ın diğer bölgelerine ürünlerinin dağıtımını yapmaktadırlar. Irak'ta en yaygın dağıtım kanalları toptancılık, perakendecilik, acenteler ve distribütörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Toptancılar ve dağıtımcılar, Bağdat merkezli büyük toptancılar ile Erbil bölgesel dağıtımcılardır. Perakende zincirleri ve mağazalar, alışveriş merkezleri ve yerel butik zincirleridir. Irak Ticaret Bakanlığı'nın Kamu Gıda Dağıtım Sistemi veya Karne Sistemi aracılığıyla, sübvansiyonlu fiyatlarla temel gıda maddelerinin dağıtımını yapılmaktadır. Bu nedenle, kamu sektörü perakende alanında çok etkindir. Özellikle büyük şehirlerde, Avrupa veya Amerika'daki marketler için de bir talep durumu söz konusudur.

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret / E-İhracat)

Irak'ta bankacılık sisteminin altyapı yetersizliği nedeniyle çevrimiçi ödeme ve kredi kartı kullanım imkânının sınırlı olması, posta hizmetlerindeki yetersizlik nedeniyle çevrimiçi sipariş izlemenin olmaması gibi nedenlerle e-ticaret yaygınlaşmamıştır. Bankacılık sektörü ve posta hizmetleri veya işlemleri zayıf olduğu için internet veya çevrimiçi ödeme sistemleri sınırlı olduğundan, e-ticaretin yaygınlaşması da gecikmektedir. E-ticaret, sınırlı ancak büyüyen bir kanal ve özellikle büyük şehir merkezlerinde bir talep artışı söz konusudur. Gelişmekte olan e-ticaretin düzenlenmesi ve işletilmesine yönelik olarak yapılan son düzenleme 10 Mart 2025 tarihli ve 4 sayılı E-Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'dur. Genç nüfusun internet kullanımının artması, ulaştırma altyapısının ve finansal sistemlerin gelişmesi e-ticaretin payını artıracaktır. E-ticarette en fazla talep gören kozmetik, parfümeri, ev aletleri, kol saati ve aksesuarları, el aletleri, oyuncak, elektronik ürünler ve hazır giyim sektörlerinde bir artış görülmektedir.

4.15.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Irak bir Orta Doğu ülkesi olduğundan, ticaretin başlamasında kişisel ilişkilerin çok önemli olduğu unutulmamalıdır. Sektördeki kişilerle tanışmak ve pazarı ziyaret etmek firmalar için faydalı olacaktır. Irak'ta pazarlama faaliyetlerinin en etkili yolu, yerel temasta bulunmak ve hedef müşteriye doğrudan ulaşmaktır. Bu nedenle, firmaların Musul, Bağdat, Erbil ve Basra gibi büyük vilayetlerde temsilcilik ofisleri açmaları büyük bir avantaj sağlar. Fuar katılımları da Irak'ta çok önemli bir tanıtım aracıdır. Uluslararası ve sektörel nitelikteki fuarlara katılım sağlamak hem alıcılarla hem de tüketicilerle doğrudan irtibat kurma imkânı sağlar. Irak'ta mücevher sektörü, geleneksel çarşılar ve modern sergi alanlarında işlemektedir. Irak'ta yerel pazaryerleri sınırlı olup, popüler online kanallar daha çok sosyal medya (Facebook, Instagram

vb.) ve bölgesel pazar yerleri üzerinden gerçekleşmektedir. Büyük şehirlerde satıcılar kendi e-mağazalarını ve/veya Facebook, TikTok, Instagram, WhatsApp ve Telegram sosyal medya uygulamaları veya satış hatlarını kullanmaktadırlar. Ülkedeki önemli mücevher pazaryerleri ve merkezlerinden bazıları; Erbil Kapalı Çarşı, Basra Altın Pazarı ve Bağdat Mücevher Sergisidir.

4.15.2 Özel Günler, Bayramlar vb.

Irak'ta Resmi Tatil Günleri

Tarih	Tatilin Adı	Süresi	Not
1 Ocak	Miladi Yılbaşı/Yeni Yıl	1 Gün	
6 Ocak	Irak Ordu Günü	1 Gün	
16 Mart	Anma Günü	1 Gün	
21 Mart	Nevruz Bayramı	1 Gün	
1 Mayıs	Uluslararası İşçi Bayramı	1 Gün	
14 Temmuz	Cumhuriyet Bayramı	1 Gün	
3 Ekim	Kurtuluş Günü	1 Gün	
10 Aralık	DAEŞ'e Karşı Zafer Günü	1 Gün	
25 Aralık	Noel Bayramı	1 Gün	Hristiyanlar için 3 gün
1 Muharrem	Hicri Yılbaşı	1 Gün	Hicri Takvime Göre
10 Muharrem	Aşure Günü	1 Gün	Hicri Takvime Göre
12 Rabiülevvel	Mevlid-i Nebi	1 Gün	Hicri Takvime Göre
1 Şevval	Ramazan Bayramı	3 Gün	Hicri Takvime Göre
10 Zilhicce	Kurban Bayramı	4 Gün	Hicri Takvime Göre
Her Hafta Cuma ve Cumartesi Günleri Hafta Sonu Tatilidir			

Kaynak: *Irak Cumhurbaşkanlığı/Karar No: (12)-2024-Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü/ Irak Pazar Bilgileri/2026/ <https://ticaret.gov.tr/data-irak-pazar-bilgileri>*

Genellikle özel sektörde mesai saatleri esnek olmakla birlikte; kamu kurumlarında genel olarak mesai saat 09:00'da başlayıp 16:00'da bitmektedir. Kuzey Irak Bölgesel Yönetimin resmi tatillerine ise hükümet sitesinden (<https://gov.krd/calendar-2026>) ulaşılabilir. Ramazan ve Kurban Bayramları ile yeni yıl dönemlerinde satış artışı gözlenir ve kampanyalar için de bu dönemler hedeflenmektedir. Irak, Türkiye ile aynı saat diliminde bulunmakta ve ülkede yaz/kış saati uygulaması yapılmamaktadır.

4.15.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Facebook, Instagram, TikTok, WhatsApp ve Telegram en popüler sosyal medya platformlarıdır. Ticarete kullanılan en yaygın kanallardır. Firmaların çoğu kendi internet sayfaları yerine bu platformlar üzerinden pazarlama ve satış faaliyetlerini yürütmektedirler. Ticaret ve sanayi odaları da faaliyetlerini bu platformlar üzerinden duyurmaktadır. Irak'ta yaklaşık olarak nüfusun yarısından fazlasının aktif olarak sosyal medya kullandığı tahmin edilmektedir.

4.15.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Irak'ta e-ticaret yoluyla ithal edilen eşyalar için ayrı bir gümrük rejimi veya tarifesi veya bir muafiyet bulunmamakla birlikte, genel hükümler çerçevesinde yürürlükteki gümrük ve dış ticaret mevzuatı hükümleri uygulanarak işlemler yapılmaktadır. Ancak, ticari mahiyette olmayan ve kişisel kullanım amaçlı olarak yolcu beraberinde kişisel veya hediyelik eşya muafiyeti kapsamında ve/veya ithalat değeri belli bir eşğin altındaysa basitleştirilmiş gümrük işlemleri veya prosedürleri uygulanabilmektedir.

4.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Irak'ta e-ticaret sektörü gelişmekte olduğu için kapsamlı düzenlemeler bulunmamaktadır. Irak'ta gelişmekte olan e-ticaretin düzenlenmesi ve işletilmesine yönelik olarak yapılan son düzenleme 10 Mart 2025 tarihli ve 4 sayılı E-Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'dur. Irak'ta elektronik ticaretin düzenlenmesi sınırlı olmakla birlikte, çeşitle nedenlerden dolayı e-ticaret platformları da yaygınlaşmamıştır.

4.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar vb.)

Irak'ta ulaşım, adres ve posta hizmetleri veya sektörünün alt yapısının zayıf olması gibi nedenlerden dolayı, adreslerin kolay bulunamaması, teslimatta ve ödemede yaşanan sorunlar karşısında; e-ticarete yönelik lojistik hizmet ve sektörü de çok gelişmemiştir. Çok fazla toplu taşıma olmamakla birlikte, ulaşımında kullanılan taksiler aynı zamanda kargo taşımacılığı yaparak posta veya kargo hizmeti de görmektedirler. Hızlı kargo ve e-ticaret sipariş karşılama hizmetleri uluslararası kargo firmaları tarafından sunulmaktadır. Hızlı kargoda, şehir içi dağıtım firmaları ve uluslararası ekspres kargo sağlayıcıları kullanılmaktadır. Fulfillment, henüz çok yaygın olmamakla birlikte, bu sektörde bazı Türk firmalarımız nakliye ve lojistik hizmetleri sunmaktadır.

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde dijital pazarlama (internet, sosyal medya, mobil uygulamalar, arama motorları vb.) giderek daha fazla artmaktadır ve/veya önem kazanmaktadır. Irak'ta sosyal medya kullanımı genç nüfus arasında oldukça yaygındır. Facebook, TikTok ve Instagram gibi sosyal medya platformlarının kullanıcı sayısı ve etkinliği her geçen gün artmakla birlikte, hedef kitleye yönelik tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin yürütülmesinde önem kazanmaktadır. Ticari ilişkilerde kişisel ilişkilerin rolü çok büyüktür. Bunun için bunları iş yerinde ziyaret etmek ve bu kişilerle yüz yüze tanışmak önem arz etmektedir. Tüketiciler güven duydukları markalardan alışveriş yaptıkları için, güvene dayalı ilişkiler kurmak uzun vadede başarı getirir. Irak'ta yapılan fuar sayısı az olmakla birlikte, fuar katılımları önemli bir tanıtım aracı olması nedeniyle, yapılan fuarlarda standlar açılarak da tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülmektedir. Klasik medya araçları olan televizyon, radyo ve basılı yayın da tanıtım ve pazarlama yapmak için kullanılıyor. Yerel fuarlar, dijital reklam ve sosyal medya kampanyaları, perakende promosyonları (uygun fiyat, taksit, garanti vb.), üretici/ithalatçı işbirlikleriyle vitrinde ürün sunma şeklinde tanıtım ve pazarlama yapılmaktadır.

4.17 Sektörde Tüketici / Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Irak'ta mücevher pazarı, geleneksel değerler ile modern tasarımların harmanlandığı, altın ağırlıklı bir yapıya sahiptir. Altın, aynı zamanda bir yatırım aracı olarak da tercih edilmektedir. Mücevherat sektörü, katma değerli bir sektör olarak, tasarımın ve markanın öneminin en belirgin olduğu alanlardan biridir. Irak'ta mücevher sektöründe tüketici tercihlerini; başta özgün tasarımlar ve markalar ile moda ve trendler, geleneksel değerler, ekonomik durumlar ve tüketicinin zevk ve tercihleri belirlemektedir. Avrupa, Mısır ve Hindistan kültürlerindeki tasarımlar da mücevher pazarını yönlendirmektedir. Irak'ta kalite algısı önemli olduğundan, Türk mallarının kalite algısı pek çok sektörde olduğu gibi diğer ülkelere göre de oldukça yüksektir. Tüketici tercihlerinde bu algının korunması çok önemlidir. Petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara paralel olarak halkın alım gücü düşüp yükselebilmektedir. Petrol gelirlerinin arttığı dönemlerde hem kamu harcamaları hem de özel tüketim harcamaları yükselmekte; petrol fiyatları düştüğünde ise bu harcamalar veya ürünlere olan talep düşmektedir. Gelir dağılımındaki farklılıklara ve çeşitli bölgelere göre de tüketici tercihleri değişebilmektedir. Ekonominin kötü gittiği dönemlerde ise tüketiciler daha çok ucuz ürünlere yönelebilmektedir.

4.18 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti-damping vergisi vb.)

Irak'ta Irak Merkezi Hükümeti ile Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi arasındaki anlaşmazlıklar veya ihtilaflar nedeniyle dış ticaret uygulamaları ve ortak gümrük kanunu/rejimi veya tarifesi uygulanmamaktadır. Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi bazı ürünlerde Irak Merkezi Hükümetinin uyguladığı gümrük tarifelerinden farklı tarifeler, ithalat yasakları ve korunma önlemleri uygulayabilmektedir. Bazı ürünler için Habur Gümrük Kapısı/İbrahim Halil Gümrük Kapısında Irak'ın diğer gümrük kapılarından farklı bir gümrük rejimi veya gümrük vergileri uygulanabilmektedir. Dolayısıyla, eşyanın giriş ve varış yerine göre vergiler değişebilmektedir. Gümrük mevzuatını düzenleyen tek bir gümrük kanununun olması ve bu gümrük ve dış ticaret kurallarının da Dünya Gümrük Örgütü kuralları ve uygulamaları ile uyumlu olmaları esastır. Gümrük işlemlerinde bir karışıklık ve belirsizlik varsa eşyanın tüm gümrük iş ve işlemleri ile gümrük yükümlülüğünün ithalatçı firmalara bırakılması son derece faydalı bir tercih ve davranış olacaktır. İhracat yapılmadan önce bu durumun netleştirilmesi gerekmektedir. Irak'a ihracatımızın çok büyük bölümü Habur Gümrük Kapısından yapılmaktadır. Bu kapının karşı tarafında ise Kuzey Irak Bölgesel Yönetimine bağlı İbrahim Halil Gümrük Kapısı vardır. Irak'taki gümrük tarifeleri açık kaynaklarda çok yer almamaktadır. Dolayısıyla, ihracat yapmadan önce güncel ve yeni gümrük tarifelerini öğrenmek için İbrahim Halil Gümrük Müdürlüğünde iş takibi yapan tecrübeli, yetkili ve güvenilir bir gümrük müşavirlik firmasından destek ve bilgi almaları önerilir. Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminden Irak Merkezi Hükümetine geçiş noktası Musul Barajı Gümrük Kontrol Noktasıdır. Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminden Irak Merkezi Hükümetine bağlı Musul vilayetine geçiş noktası olan Musul Barajı Gümrük Kontrol Noktasında varsa ilave gümrük vergisinin kontrolü yapılır ve ödenmemiş ise tahsil edilir.

Irak'ta bazı otel konaklamalarında, tütün ve alkollü içeceklerde, seyahat biletleri ve arabalarda genel satış vergisi tahsil edilmekte ve bunların dışındaki ürünlerde herhangi bir satış vergisi bulunmamaktadır.

2010 tarihli ve 22 sayılı Gümrük Tarifeleri Kanunu çerçevesinde, ithal edilen eşyadan belirlenen gümrük tarifesine göre gümrük vergisi tahsil edilmektedir. Irak Bakanlar Kurulunun 28/10/2025 tarihli ve 957 sayılı Kararı uyarınca, 01/01/2026 tarihinden itibaren uygulanmak üzere veya geçerli olacak yeni Irak gümrük tarife cetveli uygulamaya geçmiştir. 01/01/2026 tarihinden itibaren uygulamaya konulan ve oldukça basit olan yeni Irak gümrük tarife cetvelinde; uluslararası ticarete konu edilen eşyaların sınıflandırılmasında temel alınan ve Dünya Gümrük Örgütü tarafından kullanılan Armonize Sistemdeki 20 ana bölümün esas alındığı, vergi oranlarının yükseltildiği, teminat uygulaması ve oranlarını gösteren ayrı bir tablonun yer aldığı, ayrıca söz konusu cetvelin, ayrıntılı gümrük fasılları ve Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu kodlarını içermediği ve kod içermeyen 97 satırdan oluştuğu, %5 ten %30'a kadar değişen oranlar olduğu görülmüştür. 2025 tarihli ve 957 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01 Ocak 2026 tarihinde yürürlüğe giren ve önemli gümrük vergisi artışlarını içeren yeni gümrük tarife cetvelinde; % 5, % 10, % 15 ve % 30 gibi dört farklı oranlarda gümrük vergileri veya tarifeleri belirlenmiştir. Söz konusu yeni Irak gümrük tarife cetvelinde; mücevherlerin yer aldığı 14. Bölüm ve Fasıllar No:71 için tarife oranının % 5 olduğu görülmektedir. Bu bölümde yer alan doğal inciler, değerli taşlar ve metaller, bu malzemelerden yapılmış eşyalar ile taklit mücevherler % 5 oranında gümrük vergine tabidirler.

Irak tarife cetvelindeki pek çok ürün tanımlaması uluslararası standartlar dışında olmakla birlikte, Irak tarife cetvelindeki ürün sınıflandırması Türk Gümrük Tarife Cetvelindeki ürün sınıflandırması ile de bire bir örtüşmemektedir. Bunun için, öncelikle ihracata konu eşyanın Irak gümrük tarife cetvelinde hangi tarife pozisyonunda sınıflandırıldığına doğru bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir.

Gümrük vergisinin dışında, yerel üreticilerin ve/veya ithal edilmek istenen eşyadaki yerli sanayinin korunması amacıyla, 2010 tarihli ve 11 sayılı Yerel Ürünleri Koruma Kanunu kapsamında, korunma önlemi olarak ilave gümrük vergisine tabi ürünler için ilave gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Gümrük vergi oranları kadar, bazı durumlarda fatura kıymetinden bağımsız olarak gümrük vergilerinin hesaplanmasında, her ürün için belirlenmiş olan referans birim kıymetler de kullanılmaktadır. Referans fiyat uygulamasında, birim kıymet tutarlarında yapılacak artışlar ile gümrük vergileri arttırılmadan, ödenecek gümrük vergisi tutarlarında bir artışa gidilebilmektedir.

Irak'ta dış ticareti düzenleyen temel mevzuatlardan bir diğeri de 2011 tarihli ve 37 sayılı Ticaret Bakanlığı Kanunudur. Bu yasayla iç ve dış ticaret politikaları yürütülmektedir.

Ayrıca, Irak gümrük mevzuatı hızlı bir şekilde değişebildiğinden, ithalat öncesi gümrük tarife cetvelinin kontrol edilmesi ve bir gümrük müşavirinden destek alınması tavsiye edilir.

4.19 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Irak'ta ithalat denetimleri, gümrük kapılarında Maliye Bakanlığına bağlı Gümrükler Genel Komisyonu tarafından yapılmaktadır. Sevk öncesi incelemeye tabi ürünlerde uygunluk belgesi (Certificate of Conformity) kullanılmaktadır. Irak'ın ithalatta uyguladığı ürün güvenliği tedbirlerinin başında sevk öncesi inceleme gelmektedir. Bu kuruluşlardan uygunluk belgesi

veya sertifikası alınmalıdır. Bu süreç, Irak Merkezi Hükümeti bünyesinde kalite altyapısından sorumlu kuruluş olan ve Irak Planlama Bakanlığı'na bağlı Merkezi Standardizasyon ve Kalite Kontrol Kurumu'dur (COSQC-<http://www.cosqc.gov.iq>). Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminde kalite kontrol ve uygunluk denetimi alanındaki yetkili kuruluş ise Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Planlama Bakanlığı'na bağlı olan Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Standartlar ve Kalite Kontrol Kurumu'dur (KSQCA-<https://www.ksqca.org/en/>). İthal edilen ürünlerin belirlenen standartları ve teknik özellikleri taşıması gerekmektedir. Sevk öncesi incelemeye tabi ürünlerde uygunluk belgesi temin etmek zorunludur. İlaç, takviye edici gıda ve medikal ürünlerin ihracatı için de önce izin alınması gerekmektedir. Sevk öncesi inceleme uygulaması ve diğer benzer lisans veya izinlerin alınması süreci ticarete teknik engeller oluşturabilirler.

Irak'ta Irak Merkezi Hükümeti ile Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi arasındaki anlaşmazlıklar sebebiyle, ortak gümrük rejimi veya tarifesi uygulanmamaktadır. Bu nedenle, Irak Merkezi Hükümet ile Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi arasında ithali yasak ve/veya ithali izne tabi ürün veya eşya listeleri arasında farklılıklar söz konusu olabilmektedir. Gümrük vergilerine ve referans gümrük kıymetlerine açık kaynaklar veya internet üzerinden her zaman ulaşmak mümkün olmayabilir. Irak Merkezi Hükümeti idaresindeki vilayetlere geçişte gümrük kontrol noktaları olup buralarda ilave kontroller yapılmaktadır. Türkiye Habur Gümrük Kapısından giriş yaparak İbrahim Halil Gümrük Kapısında gümrük vergileri ödenerek Irak ülkesinde serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyalar için; Musul Barajı Gümrük Kontrol Noktasında yeniden yapılan gümrük ve kalite kontrol denetimleri sonucunda, Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi tarafından varsa ilave gümrük vergisi uygulanması nedeniyle araçlar durdurulmaktadır. Yol güzergâhlarında bulunan diğer checkpoints veya kontrol noktaları da karşılaşılan engellerdendir. Irak vizesi almada yaşanan zorluklar da bir diğer sorundur. Bunların dışında; sınır kapılarında yaşanan kuyruklar, ithalatta korumacı tedbirler veya zaman zaman yerli sanayinin veya sektörün korunması amacıyla getirilen koruma önlemleri veya ilave gümrük vergileri tarife dışı engeller olarak görülmektedir.

Vergi oranları kadar, bazı durumlarda fatura kıymetinden bağımsız olarak gümrük vergilerinin hesaplanmasında, her ürün için belirlenmiş olan referans birim kıymetler kullanılmaktadır. Referans fiyat uygulamasında, birim kıymet tutarlarında yapılan artışlar ile gümrük vergileri arttırılmadan, ödenecek gümrük vergisi tutarlarında artışa gidilebilmektedir.

Irak'ın Dünya Ticaret Örgütü'ne taraf olmamasının bir sonucu olarak, dış ticarete uyguladığı ithalat ve ihracat yasakları ile vergi artışları da diğer engeller olarak görülmektedir.

İhracatta karşılaşılan ticaretteki teknik engellerin önlenmesi, ihracat artışının sağlanması açısından önemli olduğundan, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında bu konuda ayrıntılı bilgiler mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>).

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması vb.)

Irak'ta ülke bir yeniden yapılanma ve imar ile inşaat sürecine girdiğinden, özellikle konut ve inşaat ile sağlık ve alt yapı yatırımlarına ağırlık verilmektedir. Şehirleşmeyle birlikte ülkedeki genç nüfus ve nüfus artış hızının yüksekliği mücevher sektörüne olan talebi veya

tüketimi artıracaktır. Türkiye, altın alım, satım ve üretim merkezi olduğundan, ülkemiz açısından son derece önemli imkân veya fırsatlarla karşı karşıyayız. Bölgedeki firmaların Türkiye'ye gelmesi veya yönlendirilmesi için bazı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Sektördeki firmaları ülkemize çekmek için gereken düzenlemeleri gerçekleştirmeli ve tüm tedbirleri almalıyız. Türk kuyumculuk firmaları, Irak'a altın takı ihracatı yapmaktadır. Ürünlerin kalitesi, modern tasarımı ve uygun fiyatlarıyla Irak pazarında çok rahatlıkla tercih edilebilmektedir. Bunların dışında; ülkemize çok yakın veya sınır komşumuz olması, tedarik kolaylığı ile tarihi ve kültürel bağlarımız nedeniyle de ulaşım ve lojistik sektöründe bir avantaj ve fiyat rekabeti sağlayabilir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık vb.)

Milli gelirin çoğunu petrol ve petrol türevi ihracattan sağlayan Irak, küresel veya global piyasalardaki petrol fiyatlarında bir düşme söz konusu olduğu zaman, ülkenin milli geliri azalmakta ve buna bağlı olarak da kişi başına düşen milli gelir düşmektedir. Petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara paralel olarak halkın alım gücü düşüp yükselebilmektedir. Petrol gelirlerinin arttığı dönemlerde hem kamu harcamaları hem de özel tüketim harcamaları yükselmekte; petrol fiyatları düştüğünde ise bu harcamalar veya ürünlere olan talep düşmektedir. Yeni Irak gümrük tarife cetvelinde; mücevherlerde gümrük vergisi oranı % 5 olarak uygulanmaktadır. Irak gümrük mevzuatı çok hızlı değişebildiğinden, ithalat yapmadan önce ürünün yasaklanıp yasaklanmadığına ve ilave bir gümrük vergisine tabi olup olmadığına da bakmak gerekir. Ayrıca, dış ticaretteki uluslararası ödeme şekillerinden olan peşin ödeme ile çalışılması önerilir.

7. Mücevher Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Irak mücevher sektörü, ülkemiz için son derece önemli ve gelişen bir pazardır. Türkiye'nin en çok altın mücevher ihraç ettiği (HS Code:711319 tarife alt pozisyonunda) ülkeler arasında Irak, Birleşik Arap Emirlikleri, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Hong Kong ve Libya yer almaktadır. Türkiye'nin en çok altın mücevherat ithalatı yaptığı (HS Code:711319 tarife alt pozisyonunda) ülkeler ise Birleşik Arap Emirlikleri, İtalya, Hindistan, Çin, Bolivya ve Estonya'dır. Artan genç nüfus nedeniyle önümüzdeki yıllarda Irak'ın mücevherat ithalatı da artmaya devam edecektir. Firmaların; detaylı pazar araştırması yapmaları, Irak pazarına uygun renk ve tasarım çeşitliliği sunmaları, fiyat ve kalite dengesinde uygun fiyat aralığında ürünler geliştirmeleri, yerel ortaklıklar için bölgesel dağıtımıcılarla uzun vadeli anlaşmalar yapmaları, yerel distribütörler, toptancılar, perakendeciler ile mağazaları yerinde ziyaret etmeleri, lojistikte kara taşımacılığı anlaşmaları ve partnerler oluşturmaları, belgelendirme ve kalite kontrolde, gerekli belgeleri önceden hazırlamaları, sosyal medya, yerel pazar yerleri ve WhatsApp ve Telegram destek hatlarıyla doğrudan satış kanalları oluşturulmalı ve garantide ise satış sonrası destek ve garanti sunarak güven tesis etmeleri önerilir.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Türkiye'nin Irak'tan İthalatı

Ülke	Tarife Pozisyonu	2023	2024	2025
IRAK	7108	147.872	6.451	20.289
Birim 1.000 ABD \$				

Kaynak: Trademap/Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü/İrak Pazar Bilgileri/2026

Türkiye'nin Irak'tan 7108 tarife pozisyonunda gerçekleştirdiği ithalat rakamları yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

Türkiye'nin Irak'a İhracatı

Ülke	Tarife Pozisyonu	2023	2024	2025
IRAK	7113	1.353.977	995.930	369.737
Birim 1.000 ABD \$				

Kaynak: Trademap/Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü/İrak Pazar Bilgileri/2026

Türkiye'nin Irak'a 7113 tarife pozisyonunda gerçekleştirdiği ihracat rakamları yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

Türkiye ile Irak arasındaki ithalat ve ihracat rakamlarına bakıldığında, Irak önemli bir pazar olarak gözüküyor. Irak, en fazla ihracat yaptığımız ülkeler arasındadır. Türkiye'nin Irak'tan gerçekleştirdiği ithalat içerisinde ise petrol ve altın önemli bir yer tutmaktadır. Irak Merkezi Hükümeti ile Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi arasında fikri ve sınai mülkiyet hakları konusunda yaşanan ihtilaflar nedeniyle, marka tescil işlemlerinin hem Bağdat'ta hem de Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminde yapılması son derece önemlidir.

15 yaşından küçük ve 50 yaşından büyük umuma mahsus pasaport hamilleri 30 gün süreyle vizeden muaftır. 15-50 yaş arasındaki umuma mahsus pasaport hamilleri ise vizeye tabidir. Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri her 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla Irak'a yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Yabancı firma şubesi kuruluşunda, yabancı bir yatırımcı Irak'ta şube açabilir. Bu şubelerin de Irak Ticaret Bakanlığı Şirketler Sicil Memurluğuna tescil edilmesi zorunludur.

9. Genel Değerlendirme

Irak; siyasi, ekonomik, tarihi ve kültürel açıdan ülkemiz için son derece önemli bir ülkedir. Nüfusu genç ve nüfus artış hızı da yüksektir. Bütçe gelirleri ağırlıklı olarak ham petrol satışına bağlıdır. Dışa açık bir ekonomiye sahip olan Irak'ta, özel sektörün payı az ve üretim ile istihdam devlet eliyle yürütülmektedir. Irak'ın genel ekonomik yapısına bakıldığında; ekonomisi esas itibarıyla mal ve hizmet ithalatına dayalı bir ekonomidir. Özel sektör kuruluşları ile bankacılık ve finans sektörleri açısından yetersiz bir ülke olduğu için özellikle okul, hastane, yol, köprü, konut ve altyapı projelerinde yabancı firmalara gereksinim duyulmaktadır. İthalatçı bir ülke olan Irak, büyük ölçüde tüketim, ara malları ve yatırım malları ithal eden bir ülke

konumundadır. Irak'ın ana ihracat kalemleri ise ham petrol ve petrol ürünleridir. Petrol gelirleriyle ülke ekonomisi finance edildiği için, diğer sektörler çok gelişemediğinden ithalata bağımlı kalmışlardır. Irak pazarı; inşaat, gıda, tekstil ve sanayi ürünleri alanında geniş bir ticaret potansiyeline sahiptir. Ayrıca, Irak'ın güneyindeki Faw Limanı'ndan Basra Körfezi ile Avrupa arasında bir ulaşım yolu veya koridoru olacak Kalkınma Yolu Projesi; Necef, Kerbela, Bağdat, Musul, Rabia, Duhok ve Ovaköy sınır kapımıza karşılık gelen Fişhabur üzerinden Türkiye sınırına uzanan karayolu, demiryolu hatları ve sanayi bölgeleri ile Irak ve Türkiye'nin ekonomilerine katkı sağlayacak önemli bir projedir.

Irak pazarı mücevher sektörü ürünleri için de büyük bir potansiyel sunmaktadır. Türkiye için önemli bir ihracat pazarıdır. Türkiye'nin Irak'a mücevher ihracatında son yıllarda bir artış görülmektedir. Önemli bir pazar olduğu için de bu pazarın sürekli takip edilmesi gerekir. Irak, Türkiye'nin ikinci en büyük mücevher ihracat pazarı konumundadır. Türk menşeli ürünler ve üreticiler kaliteli ürün, hızlı lojistik ve bölgeye uygun fiyatlandırma ile pazarda güçlü bir konum elde edebilirler. Başarının anahtarı; yerel ihtiyaçları doğru analiz etmek, uygun lojistik çözümleri sağlamak ve güçlü yerel ortaklıklar kurmaktır.

Trademap verilerine göre; mücevher sektöründe ülkenin en fazla ithalat gerçekleştirdiği ilk on ülke arasında Türkiye ikinci ülke konumundadır. Irak pazarı, Türk mücevher üreticileri için yüksek potansiyelli bir ihracat yeri olma özelliğini korumaktadır. Ülkenin uzun yıllar süren savaş ve ambargolardan sonra yeniden yapılanma süreci içine girdiği, yatırımların arttığı dikate alındığında, önümüzdeki süreçte Irak'ta mücevher ve altın talebinin artacağı ve pazarının ise Türk şirketlerinden oluşacağı öngörülmektedir. Türk mücevherat sanayi, geleneksel ve zengin mücevherat üretme geleneğinin miras ve izlerini taşıyan yenilikçi tasarımlar ve modern teknoloji ve teknikler ile üretim yaparak, Irak pazarındaki payını çok rahat bir şekilde artırabilir. Bunun için, küresel ekonomideki zorluk ve dalgalanmalara rağmen, mücevher sektörünün üretimi ve ihracatının artırılması için yoğun bir mesai harcanması gerekmektedir.

10. Yararlı Adresler

Irak Ticaret Bakanlığı (Ministry of Trade / Ministry of Industry and Minerals). İthalat-ihracat düzenlemeleri ve izinler.

Irak Gümrük Kurumu (Customs Authority). Tarife pozisyonları ve gümrük işlemleri.

Bağdat Ticaret Odası / Erbil Ticaret Odası.

Kalite Kontrol/ Bureau Veritas / Intertek/kontrol ve ön denetim ile uygunluk testleri.

Ticaret Müşavirliği / Ataşelikleri / T.C. Büyükelçiliği / Başkonsolosluklar (Bağdat/Basra/Erbil/Musul). Ticari temsilcilik ve firma listeleri talep edilir.

Başbakanlık: <https://www.presidency.iq/>

Başbakanlık Ofisi: <https://pmo.iq/>

Bakanlar Kurulu Sekreterliği: <https://www.cabinet.iq/ar>

İhaleler: <https://itp.iq/>

Sanayi ve Madenler Bakanlığı: <https://industry.gov.iq/>

Ticaret Bakanlığı: <https://www.mot.gov.iq/>

İmar, İskân ve Belediyeler Bakanlığı: <https://www.moch.gov.iq/>

Elektrik Bakanlığı: <https://moelc.gov.iq/>

Sağlık Bakanlığı: <https://www.moh.gov.iq/>

Planlama Bakanlığı: <https://mop.gov.iq/>

Ulusal Yatırım Komisyonu: <https://investpromo.gov.iq/>

Irak Ticaret Odaları Federasyonu: <https://ficc.org.iq/>

Firma Tescil Sorgulama: https://tasjeel.mot.gov.iq/sh2/main_page.html

Musul Valiliği: <https://ninava.gov.iq/>

Kerkük Valiliği: <https://kirkuk.gov.iq/>

Ekonomi ve İş Haberleri: <https://www.iraq-businessnews.com/>

(Bu bölümde kurum isimleri ve başvuru kanalları genel olarak verilmiş, kesin iletişim bilgileri için resmi siteler kontrol edilmelidir).

11. Kaynakça

- Ticaret Bakanlığı/İhracat Genel Müdürlüğü/Mücevherat Sektör Raporu/2020
Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü/İrak Pazar Bilgileri/2025/2026
Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü/İrak Ülke Profili/2025/2026
TİM/Türkiye İhracatçılar Meclisi/İrak Ülke Bilgi Notu/Ekonomik Araştırmalar/Ekim 2025
<https://ticaret.gov.tr/data/5efddfd13b876a83c6f2fba/IRAK%20%C3%BClke%20profili%202026.pdf>
<https://ticaret.gov.tr/data/5f5b64a413b876dbfc5d2770/IRAK%20pazar%20bilgileri%202026.pdf>
<https://ticaret.gov.tr/data-irak-ülke-profil>
<https://ticaret.gov.tr/data-irak-pazar-bilgileri>
<https://www.kolayihracat.gov.tr/sectorler>
<https://oec.world/en/profile/bilateral-product/jewellery/reporter/irq>
<https://oec.world/en/profile/bilateral-product/imitation-jewellery/reporter/irq>
<https://www.kolayihracat.gov.tr/ulkeler/irak>
<https://www.turkishjewellery.org.tr/storage/1839/M%C4%B0B-2024-Faaliyet-Raporu.pdf>
<https://pinezone.com.tr/TR/blog-detay.asp?idsi=65>
<https://www.google.com/search?q=Irak%E2%80%99ta+m%C3%BCcevher+sekt%C3%B6r%C3%BCnde+t%C3%BCketici+tercihleri&rlz=1C1GCEA>
<https://ticaret.gov.tr/data/5efddfd13b876a83c6f2fba/IRAK%20%C3%BClke%20profili%202026.pdf>
https://www.google.com/search?q=M%C3%BCcevher+sekt%C3%B6r%C3%BCnde+Irak%27ta+m%C3%BClke+Pazaryerleri&rlz=1C1GCEA_
https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+m%C3%BCcevher+sekt%C3%B6r%C3%BCnde+ihale+Yay%C4%B1mlayan+Kamu+Kurumlar%C4%B1&sca_esv=829b6725c1213f11&rlz=1C1GCEA
<https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+m%C4%B0hale+Yay%C4%B1mlayan+Kamu+Kurumlar%C4%B1&rlz=1C1GCEA>
<https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+m%C3%BCcevher+veya+alt%C4%B1n+fuuar%C4%B1&rlz=1C1GCEA>
https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+m%C3%BCcevher+ithalat%C4%B1nda+sevk+%C3%B6ncesi+inceleme+zorunlulu%C4%9Fu+var+m%C4%B1d%C4%B1r%3F&sca_esv
https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+alt%C4%B1n+ithalat%C4%B1nda+g%C3%BCmr%C3%BCk+vergiler&sca_esv=266499fb316cfd3d&rlz=1C1GCEA_
https://teknikengel.ticaret.gov.tr/belge_ornekleri/irak
<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/sites/other/teknikengel/uploads/SEVK%20%C3%96NCES%C4%B0%20%C4%B0NCELEME-%202024%20EK%C4%B0M.pdf> (SÖİ TABLOSU/Liste)
<https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+m%C3%BCcevher+ithalat%C4%B1ndaki+g%C3%BCmr%C3%BCk+vergisi+ve+istenilen+belgeler&rlz=1C>
<https://pricegold.net/tr/iq-iraq/>
<https://iraqcontractor.testwebsite-link.com/EN/all-detail?id=378> Gold prices in the markets of the capital, Baghdad
<https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+m%C3%BCcevher+ihracat%C3%A7%C4%B1lar%C4%B1+birli%C4%9Fi+var+m%C4%B1&rlz=1C>
<https://ina.iq/tk/economie/54462-irakta-alt-n-ehri-kuruluyor-kacakla-son-ekonomiye-can.html>
<https://www.google.com/search?q=M%C3%BCcevher+Sekt%C3%B6r%C3%BCnde+Perakende+ve+Toptan+Sat%C4%B1m%C5%9Flara+%C4%B0li%C5%9Fkin+Bilgi+Irak&rlz>

<https://www.google.com/search?q=Irak%E2%80%99ta+faaliyet+g%C3%B6steren+m%C3%BCcevhher+firmalar%C4%B1+ve+kurumlar&rlz>
<https://www.google.com/search?q=Irak%E2%80%99ta+faaliyet+g%C3%B6steren+m%C3%BCcevhher+sekt%C3%B6r%C3%BCnde+ortalama+%C3%BCretici+fiyatlar%C4%B1&sca>
<https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+m%C3%BCcevhher+sekt%C3%B6r%C3%BCnde+firmalar&rlz>
<https://www.google.com/search?q=Irak+m%C3%BCcevhher+sekt%C3%B6r%C3%BCnde+%C3%BCretim&rlz=>
<https://www.google.com/search?q=Irak%27ta+m%C3%BCcevhher+sekt%C3%B6r%C3%BC>
<https://www.turkmenelitv.com/yazilar/turkiye-temmuzda-iraka-30-milyon-dolarlik-mucevhher-ihrac-etti>
<https://www.google.com/search?q=m%C3%BCcevhher+sekt%C3%B6r%C3%BC&rlz>
<https://immib.org.tr/tr/mucevhher-sektoru-isil-isil>
<https://ina.iq/tk/economie/54462-irakta-altin-ehri-kuruluyor-kacakcla-son-ekonomiye-can.html>
<https://www.kolayihracat.gov.tr/sectorler/mucevhherat-ve-kiymetli-taslar>
<https://www.google.com/search?q=%C4%B1rak%27ta+m%C3%BCcevhher+sekt%C3%B6r%C3%BC&rl>
<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/iraktan-tonlarca-altin-gelebilir/979905>
<https://www.tebaajansi.com/turkiyeden-iraka-30-milyon-dolarlik-mucevhher-ithal-edildi>
<https://itp.iq/>
<https://ticaret.gov.tr/data>
<https://www.wto.org>
<https://tradingeconomics.com>
<https://www.rudaw.net>
<https://comtrade.un.org/>
<https://www.trademap.org/>
<https://globaltradedata.wto.org/>
https://guides.library.harvard.edu/trade?utm_source
<https://blogs.worldbank.org/en/opendata/the--essential--role-of-un-s-comtrade-in-trade-data>
<https://www.instagram.com/>
TradeMap (Uluslararası Ticaret Merkezi-ITC).<https://www.trademap.org/>
OEC (The Observatory of Economic Complexity).<https://oec.world/en/profile/bilateral-product/jewellery/reporter/irq>
TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu-Dış Ticaret İstatistikleri).<https://biruni.tuik.gov.tr/dis-ticaret-istatistikleri/>
World Integrated Trade Solution (WITS)-Dünya Bankası. <https://wits.worldbank.org/>
UN Comtrade Database (Birleşmiş Milletler). <https://comtradeplus.un.org/>
Yerel haber ve sektör yayınları (Bağdat/Erbil/Basra/Musul ekonomi haberleri)
Açık kaynaklar/İnternet (Küresel Ticaret Veri Portalı-Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Portalı)

NOT: Burada yer alan bilgi, yorum ve tavsiyeler yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgiler, Musul Ticaret Ataşeliği tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. Hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bu içerik, genel anlamda bilgi vermeyi amaçlamakta, bu içeriğin müşterilerin ve diğer yatırımcıların alım satım kararlarını destekleyebilecek yeterli bilgileri kapsamayabileceği dikkate alınmalıdır. Bu sayfalarda yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanılarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Ticaret Bakanlığı sorumlu tutulamaz